ojaabri 7
1934
259 (1320)
AN YDE koto

Gazar byriiin proletaarinar, negedegtii!

Bur-Mongoliin Ynen

BK(b) N-iin Bur Mongoliin MK BMASSR iin TGK ba Burprofsoveediin ədər byriiin oorgan

SSR-te Ogtiaabriiin socialiis kubiskaliin 17 ziliin oi man-tugai! Byke delekei deere socialiis kubiskal mandatugai!

lta təgəldər arban doloon zil

ıriiin socialiis kubiskaliin
oin jike ədəriigi negen
SR-te gyicedkegdeze bai·
yi socialiis bəlgəmiin
iin aguu jeke ilaltanuud
talaas kapitaliis ulasuu
ı çanga kriiziste barigdan
sandaral doroitoldo oro
ingəə ykel teişe alkalan
yjede əngərgəgdənə.

e ədəriigi kapitaliis oro
proletaarnar əngərgəkə
skaliin kədəlgəniigi ulam
a, kapitaliizm ba faşiizm
enii yyskeze bykii şine
dainiigi zogsookiin te
tolgoigooroo sanuulza ja
ı byke delekein kədəlmə
iin eke oron bolko—SSSR
alkiin loozoniigi bejelyyl

ı proletariaad bol socia
uulaltiin orgilama jike
udiiu dyn gargaza, caa
igyi socialiis bəlgəmiigi
kojordugaar 5 ziliin
yyrgenyydiigi byri jike
ar gyicedkekiin tələə te
a oron ulasaa kamagaal-
lməriigi ulam bəkizyyl-
ı soveeduudiin sunguu
neer gyicedkekiin loozon
saza əngərgənə.

ərgən jike SSSR oron
Namiin ba nək. STAA
n sonor udaridalga doo
koto kədəə təb ba za
oron nutaguudaaraa aza
ol bolbosoroliin ba oron
magaalkiin talaar kemzee
ke ilalta amzaltanuudiigi
ədəlməriçən angiiin baa
temecəleer SSSR dotor
ziliin turşada teeknikiin
y, tomo azayiledberi bai
a, tere zuura socialiiz
riaalnai baaza mən—mə
onii kəndə indyystri bai
reg deere ilangajaa jike
udiigi oloson bainabdi.
niin syylşiin angi niu
butacokigdoson ba
olonki tariaaçad kolkooz
kədəə nutagta soveed
eki tulga bolbo.

ı orgilama jike ilaltanuu
a, namiin zinkeni şuga
temeceseer jiresen manai
r ba Buriaad-Mongoliin
e bol mən nileed jike
udiigi tuilazai.

riiin socialiis kubiskaliin
igi temdegleke, BMA-
r ilaltataib gekede? Ulaan
PVRZ, makanii kombi
a tataka kombinaad, Stek
busa olon gigaanta ba
udaa daraa bosozo bə
yiledberinyyd deere yn
ədəlməriçəd bii bolzo bai
koino geegdeze yldesen
kədəə azal 70,6 kubi
agdasanii ulamaas nyy-
usadkagdaza, negen aza
ojol bolbosoroliin təbii
tybkineze suuri baidal
baina. Kolkoozniguud
laltai bolkiin zamda şuud

olbosoroliin ba yndesen
aiguulalta deere kemzee
ke ilaltanuudtai bide. Uri
R-iin aradiin 96 97
eg medekegyi karan
lbol odoo 67-70 kubi
medeke bolzol. Urida
igaagyi keden olon
surguulinuud ba ke-
onin biçegyyd, keden
bter kebleke jabadal
tiaatar, şinzelekii
anuud bii bolson

al azaliin asuudalii
dkeke gesen BK(b)
ək. STAALINII ceke
ıd bejelyylen orosonii
n dotor respyyblike
ı too tolgoin korol
or yle baran, ene
maliin too tolgoigi
çadasan bainabdi Zi-
o eberte maliin too
proc. Koni jamaagi-
kaigi—25,2 oloşoruul
bainabdi. Gancakan
ı too tologoin korol

to kebeeree bəgəəd, ene zilde-7,8 proc. dooşoo oroson baina.

Odoo yjede kolkoozdo kamtalagdasan maluudiigi feermenyydte şilzyylegdeze, respyyblike deere 261750 tolgoi maltai 741 feerme tei bolson bainabdi. Mən bykii kolkoozniguudiigi kubiiin ynieetei bolgoko tukai asuudal nileed amzaltatai gyicedkegdeze baina. Kerbee 1934 onii ekinde kubiiin ynieegyi 15240 azal baisan bol aavgusta sariin medeegeer 8580 azalni ynieedyydtei bolson ba ba sa edenees gaduur 361 tolgoi tu gal, 128 tolgoi gakai kolkoozni guudta əgtəsən baina. Ede bol dutuu baga, ynendee ynieegyi kol kooznigudiigi ynieetei bolgoson jabadal kedii jike baika josotoi.

Tariaanii azal deere mən nileed jikeken amzaltanuudtai bide. Kerbee 1933 ondo byke respyyblike deereki tariigiin talmai 183,5 min gan ga baisan bol, 1934 ondo 429,257 ga bolson baina. Kerbee tariigiin talmaigi 1931 ontoi zişe bel 23 proc. nemesen baina

Edenii kazuugaar kədəə azal nileed maşiinazaraza baina. Kerbee 1931 ondo byke respyyblike deere kamta 111 traagtor baisan bol 1934 ondo 687 bolzo 618 proc. nemebe; 1931 ondo avtomaşiina kədəə azal deere oroidoo 1 baisan bol 1934 ondo 77 bolbo 1931 ondo MTS ba MSS-yyd 8 baisanaa 1934 ondo 28 bolzo 350 prOc. nemebe. 4 sovkooz ba 15 ulas təriin keltesyyd bii bolson baina.

Edenees gaduur kədəə azaliigi udaridaka mergezeltei kədəlməri çəd, zooteeknikiin veternaariin ba bişeç şinzeleliin zurgaanuud zilees z il jireke byri oloşorozo baina.

Buriaad Mongoliin namiin emki bol jərənkii kangaltatai kədəlməri ləsən bolboç, ene ziliin urgaca kuriaalgiigi .jaaka argagyi koişo tatasan baina Enyynii ulamaas ulasiin uridaki ujalganuudiigi gyicedkeke jabadal koiçolozoi.

Gəbeç Ogtiaabriiin oin ədərtə yndesen ujalganuudiin gyicedkel deere iime baidaltaibdi:

Tariaa tuşaalga (baruun aimaguud) 25-nii medeegeer 97,7 proc. gyicedkesen baigaa, nojaabri negenii medeegeer respyyblikiin emkinyydiin tariaa tuşaalga 115,1 proc. MTS te oruulka boro bodoliin tələbəri 101,4 proc. ulasaas urisaar abasan yresenii bucaalta-114,6 ba gaarənciin tatari 15 proc. gyicedkesen bainabdi.

Ede jike amzaltanuudiin kazuugaar manai kədəlməridə dutuu dunda zyilnyyd jike olon bəgəəd, darui gyicedkeke, zorilgonuud bol soveednudiin sunguuliigi erkim sainaar əngərgəkə, maliin əbəlzəlgə, kədəə azaliin ziiigi amzaltatai dyyrgeke, ulas təriin kampaaninuudiin gyicedkeliin geegdeliigi usadkaka, yresenii ba Strakovoi foondonuudiigi cəm tasalza dyyrgeke, kolkoozuudta olzo kubaalgiigi ene cagaa dyyrgeke sojol bolbosoroliin keregiigi ulam ərgəkə g.m. onco çukala asuudaluud baina.

Tariaa kudaldan abalga manai respyyblike deere ton muu jabaza bəgəəd nojaabri 1-nii medeegeer ogtiaabriiin təsəb zəbkən 68,7-proc gyicedkegdezei. Tiime tula tariaa kudaldan abalgiin təsəbiigi oiriin ədəryydte dyyrgeke byke nam soveediin emkinyydiin tyryyn zorilgo mən.

Tuilasan amzaltanuudaa bekizyylen, dutuu dundanuudaa darui gyicedkyylze, şine ilaltanuugiigi byri erçəmteigeer tuilaza BMR gi SSSR iin yndesetenii respyyblikenyydiin negen tyryy zergede oruulka zorilgo baina.

Ogtiaabriiin socialiis kubiskaliin 17 ziliin oin ədəriigi əngərgəkədəə bidener əəsədiingəə jabuulza bykii azaliigi ulam çangadkaka ba namiin zinkeni şugamiin tələə zəsə byriiin oportuniistnartai ecel te sucaltagyi temeceke josotoi bide.

Sain ədərəər daşaramdan manai kədəlməri baakanç suladaka josogyi.

> ***SSSR ulas bolbol eb nairamdaliin tələə temeceke berke tybegtei temecel kiikedee jamar juumanda naidaza baigaab***
>
> a) Əəriingəə urgaza baigaa azakui ba ulas təriin çadal kycende naidaa.
>
> b) Eb nairamdal sakikiigi çusa makanii kereg bolgon kyceze baigaa, byke delekein olon milioon toonii kədəlməriçən angiin sanal sedkeliin demzelgede naidaa.
>
> c) Jamarbaa negen şaltagaar eb nairamdaliigi ebdekegyi kycelentei ba mən manai SSSR mete iime ered ceke etegeed ulasuudtai kudaldaanii karilcaa baiguulkiigi b o d o s o n ulasuudiin cecen seremzede naidaa.
>
> ç) Ecesiin syylde gadaa taliin dobtolgoos ulas oronoo kamagaalkaar belen baidag, aldar jiketei aarmidaa naidaa.
>
> I. STAALIN

Manai respyyblikiin erkim udaarniguud nək STAALINDA raaportataigaar MOSKVAA mor lobo

Zyyn-Sibiir Kizaaraas socialiis baiguultiin froonto deere tyryylen jabaza, kədəə azaliin ziliigi amzaltai əngərgəsən erkim zergiin kolkoozuudaas 20 erkim udaarnig tələələgçəd kolbooto ulasiin naisalal Moskvaa koto proletaariiin udaridagça nəkər Staalin ba byke kolbooto ulasiin zasagiin gazarta raaporta əkiin tula mordobo.

Manai Buriaad-Mongol respyyblikiin erkim kədəlməritə kolkoozuudaas coloto zonuud tedeneriin kamta mordolcobo.

—Nək. Bajariin N. C. Alairiin aimagiin „Burkovpoolko" kolkooziin geşyyn.

—Nək. Gribiinşekov T. A. Tarbagatain rajoonii „Ilagça" geze kolkooziin udaarnig.

—Nək. Jirafeejev Mukarşiberiin rajoonii „Ulaan partizaan" geze kolkooziin tyryylegçe.

—Nək. Mənkiin R- M. Selengiin aimagiin „Kaarl-Maarks" geze kolkooziin tariaan azaliin brigadiir.

—Nək. Jilko J. A. Kabaanskiin aimagiin „Çələətə zam" geze kolkoozoos.

—Nək. Jnnokeentiva. Ekired Bulagadiin aimagiin „Uraaliin-Kədəlməriçən" geze kolkooziin udaarnig

Moskvaa Mordogço delegaaduud bol komuniis nam, tyynii jike udaaridagça nək. Staalinda ba kolbooto ulasiin zasagiin gararta Zyyn-Sibiir ba manai Buriaad-Mongol ulasta aikabtar jike kəngəlelte ba tuslamza yzyylsenii tələə kaluun bajariigi kyrgekiin tula oçoson baina.

Moskvaa oçoson Zyyn Sibiir kizaariin ba manai Buriaad-Mongol respyyblikiin kolkoozniguudaarniguud bol SSSR-ulasiin naisalal kotiin proletaarinartai kamta nojaabriiin 7-nii proletaariin kubiskaliin 17 dugaar oin sain ədərlelgiigi əngərgezə, Zyyn Sibiir Kizaar ba Buriaad Mongol respyyblikee kolbooto ulas dotoroo tyryy jabasan Kizaar ba respyyblikenyydiin zergede oruulka temecellin cog təgəldər zorigoo ulam jikeer badargaza, ene jike zorigoo kycendeni kyrgeke jabadalda olon təmən azalçadiigi daiçalan elsyylke yyskelçəd bolzo jireke baina.

Gurban gol zorilgo

NEGEDEKI ZORILGO—bol kojordugaar taban ziliin ulas təriin yyrge bolko.

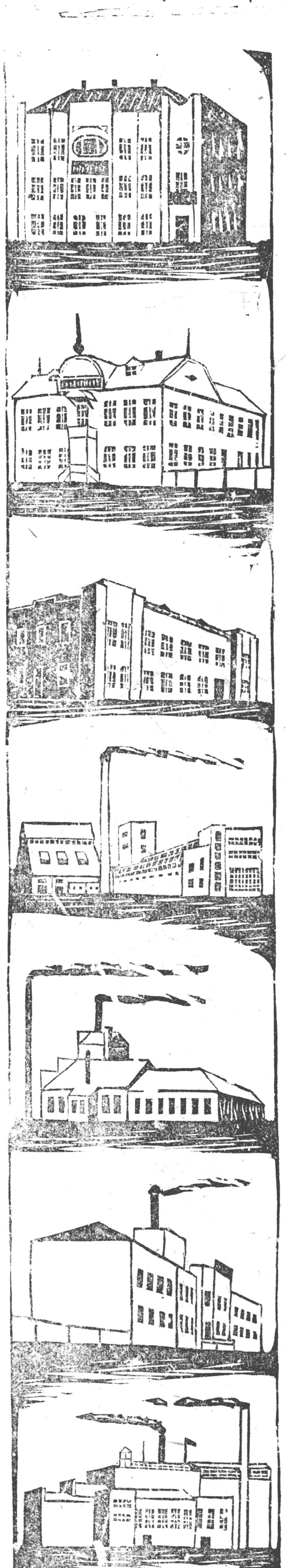
„Kapitaalta etegeed ba anginuudiigi bykii deereni ecesien usadkaka angiiin ilgaa ba məlzəlgə tyryylegçe şaltagaanuudiigi cəm ygei bolgoko, ekonoomiko ba kynii mederelde baisan kapitaalta josoni ylegdelnyydiigi tyrize, garaka ŕroniigoo bykii azalçan aradiigi zorilgoo medeze, idebkitei jabaza, angigyi socialiis bəlgəmi baiguulagçad bolgoko jabadal baina" (Namiin 17 dugaar konfereence).

KOJORDOKI ZORILGONI—kədəlməriçən kolkoozçon olon təmenii aza amidaraliigi ulam caaçani saizaruulka, azalçadiin ed keregleke kemzeegi kojor kagas—gurbadakin jikedkeke jabadal baina.

GURBADAKI ZORILGONI—arad niitiin bykii azakui, azayiledberi traansport ba kədəə azakuigi teeknigiin talaar şinedken baiguulza dyyrgeke jabadal baina". (Namiin 17 kuraliin togtooloos)

SSSR-iin ʙyke yndesetenii azalçan aradiin aka dyygiin baricaa ʙa negedeliin te[...] temecejaa! Leeninii yndesenii ʙodolgo mandatugai!

Buriaad-Mongolçuudiin yndesen erke çeloogiin toloo temeceke temecel bol jikeken bajalig tyyketei bogood, ene temecel bol orosiin imperaliizmiin zygees Buriaad Mongoliigi ezelen medeldee absan cagaas erkileed ogtiaabriiin kubiskal kyrter yrgelzelsen baika juuma.

Uul kodoigoonii tyykiigi 3 yje bolqon yzeze bolno.

NEGEDEKI YJE. Ene yjede Buriaad Mongolçuud bol bygede negedeze yndeseten boloogyi, tus tusagaar boleg-ug izaguuriin gryy penyyd baisan tula ţedenii jabuulsan temeceen bol byke buriaad yndesetenii erke çeloogiin toloo temecel bolzo çadadag ygei orosiin zasagta daragdan kocorodog baisan juuma.

KOJORDOKI YJE. Ene yjiin temecel bol 1905 onoos ekitei ba ton ondoo foormotoi bolson baika bogood, yndesenii erke çeloogiin toloo temeceliin kodolgooqiigi buriaadiin nacionaal demokraaduud tolgoilozo jabasan baina.

Ene yjede siibiir orondo kapitaalta joson delgereze, tendees buriaadiin azakuida şilzen orosonii ulamaas, Buriaad-Mongolçuudiigi nege yndeseten bolgoko ba angiiin ilgaagiigi kemzeegyi jikeer gargasan baina. Urid daranguulaka suuriigi ezeleze bykii feodaliizm baug barimtalaka joson ba kogzon delgereze jiresen kapitaliizm joson do suurijaa buliaalgasan baina.

Şine urgaza jiresen buriaadiin yndesenii byrzyiner bol oosediin goo kyciigi medeze, yndesenii erke çeloogiin toloo temeceliin kodolgooniigi tolgoilon udaridakiigi oroldozo, uul kodolgooniigi ton ondco (oosedtee tusatai) zamaar ekilsen baina. Tedener bol yndesenii erke çeloogiin toloo temeceliigi udaridaka ulas teriin nam baiguulan ekilzei. Ene zuunii ekinees „Buriaad suragçadiin kolboo" „Buriaaduudiigi gegeeryylke bolgom" „Kogzozo baisan buriaadiin nam" ba „Ulaan tug" g. m. namiin emkinyyd baiguulagdasan baika jum. Zygeer ede namuud bol olon niitiin du da delgereze çadasan ygei ba çadakaç argagyi baigaa. Uçarni bol uul namuud kadaa bodoto kubiskaliin kodolgoo udaridaza ecesiin ilaltada kyrgeke çadalgyi, oosediingoo dyrim ba meriin kotolberioor urgaza baigaa yndesenii byrzyineriin erke çeloo giigi kamagaaladag baizai.

Ede namuud bol syl syyliin buriaadiin tyykede bygede deeree

Yndesenii erke çoloogiin toloo kodoloonii tyykiin gurban yje

F. ÇULUUNII

„nacionaal demokratiizm geze neriidesen baina. Nacionaal demokratiizmiin ugiin zorilgo bol „pan mongoliizm" bogood, byke mongol izaguurtaniigi negedken JIKE MONGOLIIN GYREN togtookogesen, Buriaad Mongoliin azalçan aradiigi SSSR iin prolitariaadiin ba bolşoviig namiin udaridalgaas şalgaka zorilgotoi jabuulga mon baisan juuma.

GURBADAKI YJE. Ene cagiin yndesenii erke çeloogiin toloo temecel bol ogtiaabriiin kubiskaliin ba kodolmeriçon angiiin bujuu prolitariaadiin daranguilaza baigaa vjetei kolbootoi juuma. Buriaad Mongoliin avtonoomito mozonuudiin togtogson ba uul mozonuudiin kamtaran niileze Buriaad Mongoliin avtonoomito soveed socialiis respyyblike bolson jabadaliigi imagta ogtiaabriiin kubiskaliin yre mon geze yzeke keregtei.

Buriaad Mongoliin azalçad bol oosediingoo ecesiin zorilgodo kyrekiin tula kolşaagiin ba Semioonoviin zasagiigi unagaaka josotoi baisan bogood, uul temecelee buriaadiin azalçad bol SSSR iin prolitariaad ba komuniis namiin udaridalga dooro jabaza amzaltatai gyicedkesen baina.

Sibiirte kolşaagiin zasagiigi, baigaliin omono Semioonoviin zasagiigi unagaasanaas koişo yndesenii asuudal bykii zergeeree salbaran delgeresen baina. Enyynii bodoto barimta bol Buriaad-Mongolçuudiin Avtonoomito erke abasan jabadal ba ecesee BURIAAD-MONGOLIIN RESPYYBLIKE bolson uçar baina.

Buriaad Mongolçuudiin tusagaar avtonoomito mozo ba respyyblike bolon tasaraka jabadaliigi nok. MIKIEI NIKOLAAJEVIIÇ JERBAANOV udaridasan bogooe, uul keregee jaaza gyicedkeke tukai zaabariigi nok. JERBAANOV bol nok. STAALINAAS ceke abasan baina. Nok, STAALIN bol ooriin niuuraar nok. JERVAANOVTO Leeninii namiin yndesenii bodolgiin udka çanariigi oilguulza ogoson baina.

Nok. STAALINII tere zaabariiin yndeseer buriaadiin namiin emki bol 1921 onii sentiaabri 1-nii odo Irkyy Gyveerniiin Buriaaduudiin avtonoomito mozo baiguulza çadasan juma. Ene moziigi baiguulka byke Rosiin TGK iin togtool dotor i i g e z e biçegdesen baigaasan: „RSFSR coo Irkyy gyveerniiin buriaadiigi tuskai gazartaigaar tasalan avtonoomito mozo baiguulkiigi çukala deere tooloko. Yndesenii keregiigi erkilke arkomaad, Gazar tariaalangiin arkomaad, dotoodiin keregiin arkomaad ba Sibrevkom bol buriaadiin toleelogçodoos baiguulagdasan komiisda, buriaad mongoliin avtonoomito moziin kiliigi todorkoilon olood, Byke Rosiin TGK iin priziidiymiin batalalgada oruulkiigi duradkaka".

Buriaad Mongoliin Avtonoomito mozo Irkyyde anka tyryy iigeze bolooson. Uul moziin kubiskalta komiteediin tyryy nok. JERBAANOV bolson baigaa.

Mon 1920 onii maartiin 16 nii odor Dorono Kizaariin Respyyblikiin debisker deere baigaliin omo noki Buriaadiin avtonoomito mozo baiguulagdaza, 1920 onii main 23 da bolson azalçan buriaadiin kural bol Buriaad Mongol aradiin kubiskalta komiteediigi, Deede-Yde deere tobţoigoor togtooson baina. Tyynii udaa Çite kotiigi soveediin ceregiin ezelketei kamta Semioonoviin kargalzamza dooro kodolozo baigaa Buriaadiin aradiin dyyme (nackom) unagaagdaza, suuriaa kubiskalta komiteedto abtasan baina. Ene bol nacionaal dimokratiizmiin syylşiin tyşeg sandaraza, tyyntei kamta nacionaal dimokratiizmiin daranguilaka jabadal ketedee eçe tasarasan yje mon. Enyynii daraa Buriaad Mongoliin aradiin kubiskalta komiteed Deed-Ydees Çite koto nyysen juma.

Ynendee Dorono Kizaariin Respyyblike deki Buriaadiin avtonoomito mozo bol komuniis namiin udaridalgaar kodolmeriledog sen bogood, Dorono Kizaari n cagaantanaas salaza, soveed bolkodo buriaadiin orgon arad jikedee bajasaza, bajariin t e l e g r a a m a z y g b y k e n e e s ilgedeg baisan bodoto tusalamza yzyylsen baina. Dorono Kizaariin Respyyblikiin buriaaduudiin yndesenii kural bol Leeninde ilgesen telegraama dotoroo iigeze biçesen baigaa: „Dorono Kizaariin Respyyblikiin Buriaad Mongoliin avtonoomito Moziin aradiin omonoos, yndesenii kural bol byke delekei deere gan caaraa yge tedii bişe, bodotoigoor olon yndeseţende erke çeloo olguulka gesen loozongiigi bejelyylze bykii soveed orosto tanai niuuraar damzuulan kaluun bajariigi kyrgejaa. Byyfer gyrenii noleen dotor daarildaza y l d e s e n bidener bol soveed zasagiigi orgodkoko ba gynzegiidkeke keregte çadaka zergeeree tusalalsaka argagyi baisanaa gemçenemdi. Bide azalçan Buriaad Mongoliin toleelogçod bol imperaliis arijaatadiigi unagaan azalçadiin kuuli zasagiin mandan delgerke keregte naidanabdi. Byke delekei deere soveed zasag mandag!"

Buriaadiin namiin emki bol Do[...]

BK(b) Namiin Burmozkomiin negedygeer sekritaar nok.
JERBAANOV

[...]oron Kizaariin Respyyb[...] fer) usadkagdasan darui, [...] Mongoliin kojor avtonoo[...] zonuudiigi negedkeke tu[...] meriigi şuud erkilsen be[...] jabuulgani Byke orosiin [...] priziidiymiin 1923 onii [...] nii iime togtooloor batal[...]

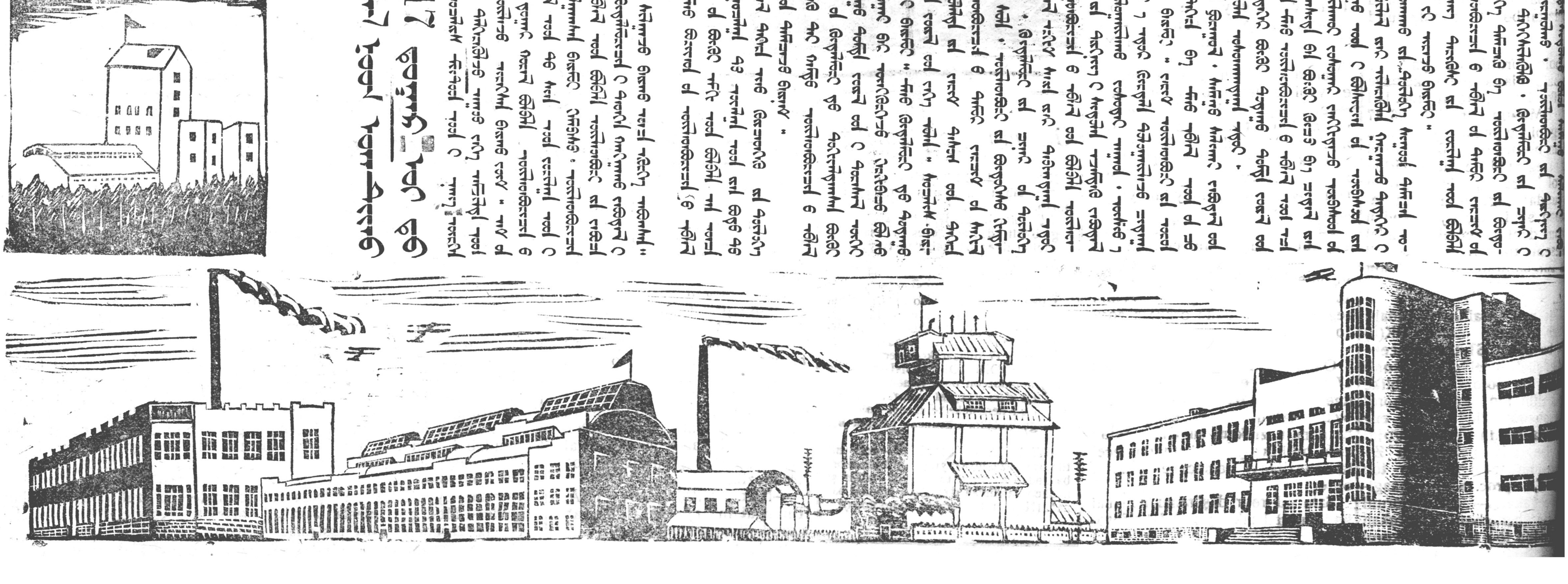
„1. Sibiir ba Dorono ki[...] jorto baigaa buriaadi[...] noomito mozonuudiigi [...] Buriaad Mongoliin av[...] to soveed socialiis respy[...] gi Deede-Ydede tobto[...] guulka.

2. Tuskai tomilogdoso[...] bol aavgustiin 1 boltor[...] pyyblikiin kiliigi olood[...] siin TGK iin batalalgad[...]

3. soveediin 1-geer ku[...] taka kyrter şine resp[...] bykii kuuliigi kubiskal[...] teedto oko".

Ogtiaabriiin kubiskaliin[...] ko Buriaad Mongoliin a[...] to respyyplike iigeze tog[...] bijaata tyyketei juma C[...] riaad Mongoliin respyyb[...] ooringoo 11 ziliin baigu[...] azakuin ba sojol bolboso[...] lon busa olon aguu jik[...] amzaltanuudtai bogood, [...] kolbootiin yndesenii res[...] nyydiin negen tyryy zerg[...] kiin toloo temeceze bain[...]

Ene bol yndesenii as[...] gancakan komuniis nami[...] şiidkeze çadadag ba gan[...] letaariiin kubiskal bol olo[...] setenii erke çeloogoo tus[...] noomito ulas bolko kyrte[...] oosediingoo socialiis udk[...] tai, yndesenii majagtai [...] sojoliigi baiguulkiin erke [...] giigi ilyy tusada batala[...]

...cialiis malazaliigi kegzeekiin teleo temecejaa!

...odo kudanii somon „Ynen“ soninii kuudasan deere

Ilaltanuud ba osoldoluudiigi karuulsan toonuud

...magiin Doodo Kudanii ...aimag dotoroo negen ... zergede orolcoko be ...sen mal azaltai, imagta ...toi somon juuma.
...lin kampaaninuudiigi ... talaar tiimeç niid bi ... jere aimagiin dunda ...dag ygei jabadaq baina. ...ylin yjede ilaltiin zam ...a jabana. Uul somonii ...uu zyilni bol negen ...rizau tybkineke jaba-

mon deereki dutuu tula, ali kol koozdo, kedii çineen ebesen du tuu bolkiigi medeke ba ertees kemzee abka çukala bolbo; uul somonii jikenki kolkoozuud ileryylze gargaagyi baina (zişee lekede Voroşilov kolkooz)

Uçar iimees. Doodo Kudanii somon (tyryyni Tygediin) aduu maliin too tolgoigi 25% olo şoruulza, nileed ilalta tulabaç tere amzaltaa ulam bekizyylze tokoniguulka ba yrgelzelekiin yndesen bolko—dulaan baira, cadkalan kool beledkeze çadaagyi

Doodo Kudaniikinii tyryyn zorilgo bol ede dutuunuudiigi darui usadkaka kereg bolno.

...in too tologoi kubi nemebe

...Kudanii somonii ma...933 ondo niudarga ...ama bandinar metiin ...isanil korlogoor ni ...olzo koroito bolson ...şeelbel: 1932 ondo ...goi maltai bajsanaa ... 5137 tologoitoi bol ...tolgoi mal koroson ...4 onii janvaari negen... dotoroo kamta 5421 ... toologdozo begeed ...538-ni aduu morid, ...erte mal, 2068 ni ko..., 56-ni gakai baigaa.
...gtiaabriiin 10-da 642 ...d, 3072 tolgoi eberte ... koni jamaan, 170 tol...i kamta somon dee...olgoi maltai bolzo, ...1379 tolgoi mal neme...şuu. Menee ene ilal...ni yrgelzelekze be...talsan maluudaa feer...lza, TK-iin ijyyniiin ... togtooligi bejelyyl

Tariaanii azal del gereze baina

Somon ba kolkoozlin kegzeke bekizeke byri yndesen mal azalda kamasuuriiin azal keregtei. Ene uçariigi Doodo Kudanii somonii emkinyyd sain medeze, syyliin yjede uul asuudaliigi şiidkeze baina.

Ene kabar somon deeree kamta 1451 ga tariaa tarisan baigaa Enyynii 1102 ga jaarca, 88 ga şiniice, 202 ga ovioos, 58 ga ja şemeen. 3 ga pees tariaan baigaa. Ene tarilgaas 43370 bukal kuriaaza abaad, menee bygedii kuriaaza abaad, menee bygediigi comozo dyyrgebe 14951 bukal juu 34% cokibo. Somon dotoroo tyryy jabasan „Ulaan Malçan“ kolkooz 4543 bukal tariaa cokizo, tesebee 88% gyicedkebe. „Ulaan Bulag“ kolkooz 50 kubi „Ulaan Tarbagatai“ kolkooz 30 kubi Voroşiilov kolkooz 10 kubi Riazynov kolkooz 50 kubi tariaagaa cokibo. Menee kolkooz bykende bykeli syydkiin tariaa cokilgo emkidkegdeed baina.

...in ebelzelge beledkel muu

...deeree baigaa 6800 ...aliingaa ebelzelgeer ...aza çadaagyi baina. ...lkoozuud odoo saja ...kilze baina şuu. ...ulaan bairlin barilga ...ycee gargaza ene da... ebezelgeer kangaka

...onii ebeliin yjede so...rki maliin kooldo ...tnir ebesen keregtei ...doo kuriaagaad bai...ni zebken 43935 ceen...

...çe zilees yldesen kur...692 ceentnir baigaa, ...ees uul somonii kamta ...627 ceentnir ebesetei ...5 ceentkir ebesen du..., Ene bolbol bykeli so...

Ulasiin uridaki ujalganuudiin gyicedkel

Uul somon ulasiin uridaki ujalganuudiigi jaaza dyyrgeneb gekede, urisaar absan yresenii yri baigaagyl. Kezengiin MTS-te kabaatai Raazymoviin nerete kolkooz 35 ceentnir 55 kilograam, Ulaan Malçan kolkooz 14 ceent. 65 kilograam, boro bodoliin teleberi tuşaaza tesebee cem gyicedkebe. Boro bodoliin teleberi oruulka edenees bişe kolkoozuud uul somondo ygei juuma.

Bykii somooroo 22 ceent. noo so tuşaaka josotoi aad bodoto deere 19 ceent. 66 kilograam tuşaaba, 251 ceent. maka tuşaaza, ujalgaa 100 kubi gyicedkebe, 162 ceentnir ebese tuşaaka tesebtei aad, enyynii 497 ceent. tuşaazazebken 30 kubi gyicedkebe. 28-ceentnir kartaavka tuşaaka josotoi baisan aad, 27 ceentnir 22 kilograam bodoto deeree tuşaaba. Uul somonii tusalamzai yzyylke kaassa 21 ceentnir 70 kilograam tariaa tuşaaba. Θşee 70 kilograam dutuu yldebe. Gaaranciin tatari negeç kilograam tuşaagaa edii.

Enyyn deerees karaad yzeke de ulasiin uridaki ujalganuudiigi ker zerge dyyrgeze baisani iilee ken bolno Θbese tuşaalga bu zagai tasaldaltai jabana. Voroşiilov kolkooz odoo negeç kilo ebese tuşaagaa edii Ede dutuunuudaa oiriin ederyydte gyicedkeke Dunda Kudaniikinii tyryyn ujalga men.

* * *

Mengen zeeri elsyylgiin 4 dygeer kvaartaliin 34200 tekerig tesebiin zebken 1125 tekerigiigi elsyylbe, „VOROŞIILOV“ kolkooz 9000 tekerig. „Lees kimprom (tyryy Zybaakin) 7011 tekerig elsyylke josotoi aad, negeç tekerig elsyyleegyi baina. Enyynde kurdanççalga abka çukala.

Yresenii ba Mənkələlgiin foondo kaaza ekilbe

Uul somon ene zilde 2017 ceentnir yrese ba 201 ceentnir 79 kilgraam menkelelgiin foondo tasalka josotoi baigaa. Odoo bodoto deere 477 ceentnir yrese ba 39 ceentnir menkelelgiin foondo kaaba. Somon dotoroo tyryy jabasan „ULAAN MALÇAN“ Kolkooz 184 ceentnir buju 77 proc. yrese kaaba. Raazymov —kolkooz 67 ceentnir juu 16 proc. Ulaan Bulag 70 ceentnir juu 29 proc. Ulaan Tarbagatai kolkooz 15 ceentnir-19 proc. Leeskimprom 121 ceentnir-49 proc. yrese kaasan begeed, yrgelzeleze baina.

Yrese ba menkelelgiin foondiigi tasalka jabadalda tariaa cokilgiin udaarai saad uçaruulna. Somonii soveed ba Kezengiin MTSS (direegter Streezniv) Molotiilkonuudta bykeli syydkiin daalgabari egçe, enyynee sainaar şalganagyi. Kolkooznii guudiin yresee kaakada jamar çanartai yrese ker sain sakiuul tai ambaarta kadagalsaniigi şalgaka jabadal jerdee baikagyi. Tariaa cokilgiigi erçedkeze ton sain yresee aruun ceber begeed, koroor ugaasan ambaarta askaza, enyynde narin karuul tabika josotoi. Ene bol 1935-onii kabariin tarilgiin ekin beledkel bolko josotoi.

1934-onii urgaciin olzo kubaalga

1934 onii urgaciin olzo kubaalgiin beledkeliin kedelmeri uul somon dotoroo sula jabana. Ene somonii Voroşiiloviin nerete kolkooz geşyydiin azalta eder ijyyli saraas koişo gargaa edii baina. Dunda zişeegeer Voroşiilov kolkoozdo 4 kiilo tariaan nege azalta eder te kyrtekeer baina. Ulaan Bulag ba Ulaan Malçan kolkoozdo 3-3 kiilo nege azalta edertei kyrteke g m. baina.

Olzo kubaarligi saatuulka jabadal jike olon begeed, Raazymoviin nerete kolkoozdo geşyydiin azaltai ederigi cag dotorni temdeglel ygei buzagairuulsan baina.

Gadna kolkoozuudta geşyydiin avaansaar absan juumanuud jamarç eli todo byridkel ygei baina.

Men somonii Voroşiilov kolkooz keden udaarniguudtaigaa medekegyi suuna. Olzo kubaari deere sudarguu udaarnig jabasan geşyydiin azalta eder nemeeke ba basa zalkuu loodori jabagçadiin azalta eder kooroo ko jabadaluud jerdee jabuulagdaagyi azal.

Menee doodo-kudana kid bol olzo kubaarida beledkeze, geşyydiin azalta eder ile todo bolgoko ba absan avaansanuudiigi eze ezendeni gargaka bolon sain jabasan udaarniguudaa ileçeleke josotoi.

Tariaa cokilgiigi oiriin ederyydte dyyrgeze, bodoto olzo kubaarida oroko josotoi. Tariaa cokilgiigi ecesleze, olzoo tyrgen kubaaka jabadal bol tariaa kudaldan abka jabadaliigi kurdadkaza, kolkoozniiudiin çanga çadaltai bolko keregte nilieed tusa bolko josotoi.

Tariaa kudaldan abalga

Ene zilde Doodo Kudanii silpoo somonii kolkoozniguudaas 2370 ceentnir tariaa kudaldan abka josotoi baigaa. Nam ba zazagiin tabisan ere zorilgiigi bodoto kereg deereni bejelyylkiin telee uul selpoogiin tyryy nek. Bimbiin gegçe arad niitiin dunda tariaa kudaldan abalgiin udkaçanariigi oilguulsanii ulamaas 1508 ceentnir tariaanda doogvor batalba. Enyyni 969 ceentnir tariaagi ogtiaabri 25 da kudaldan abla. Kolkoozniguud ilyy garasan tariaagaa selpoodo kudaldaza, keregtei ed tavaaraa abana. Zişeelbel: Badagariin Bazarsada (Raazymov kolkoozin tyryy) 7 ceentnir 80 kiilo tariaa kudaldaza nege belosipeed, nege sambaar, ba kubcasa g m abba. BUDIIN DAMBA (Bolşoviig kolkooz) 8.12 ceentnir tariaa kudaldaza nege belosipeed ed tavaar abba. 2-3 ceentnireer ba kileer kudaldaka jabadaluud yrgelzelseer baina. keden kolkoozuud eesedtee keregtei kedee azaliin maşinanuudiigi zakiza, selpootai doogvor batalsan baina. Uul selpoo ogtiaabri sarada 1182 ceentnir tariaa kudaldaza abka josotoi aad, 100 proc. dyyrgesen baina.

Kolkoozniguudiin keregtei begeed, odoo selpoodo baigaagyi zyilyyd gekede: conkiin şil, eldeb temer, kirosiin, belosepeed, takiin kadaasan, taka, kaatanka, samobaar, ba sojoliin eldeb tavaar bolno. Tariaa kudaldan abka byke ziliin tesebiigi gyicedkekiin telee temeceke iuunaas çigi çukala bolzoi.

Fiodorov K. I.

Manai kolkooz maliin ebelzelgede belen

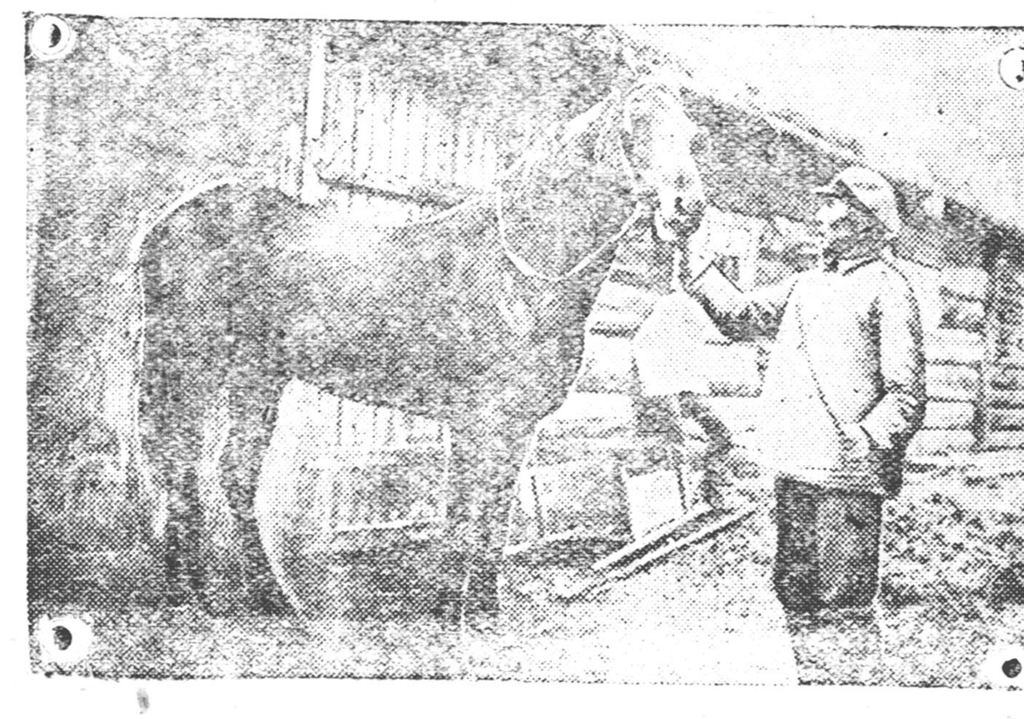
Koriin aimagiin Deede Kudanii „Udaarnig“ geze kolkooz maliin ebelzelgede sainaar beldkeze baina. 100 tolgoi ykeriin bagtaka dulaan baira şineer bariza dyyrgegdebe. Kuuçan dal korioonuud zasagdaza dyyree.

Malnai tezeeleer kangagdankai geeçe, 11 mingan ceentnir ebese abtasan, sloos ba ovioos zergiin çmete tezeelnyyd jasalal bii. Ene tezeeliin baaziigi ton zebeer, kimgataigaar keregleze malaa sainaar ondo oruulka jabadal bol bide kolkoozniguudiin şukala zorilgo bolno.

Θngereçe kabar 80yniee teryyze oroi 2 tolgoi tugal ykyylsen baina, 30 gyydiigi teryylze, negeç unaga ykeegyi, men konimii tel sainaar abtasan. Enyygeer bol manai kolkoozin mal deeşee urgakiin zamda orood jabana.

Zygeer gakain talaar tiimeç amagalan bişe, 20 tukai gakaitai begeed, ene ziliin tel baraglan ykesen baina. Ali gazar usanda taaranagyi geiçe juu gebel, tiimeç bişe, kolkoozniguudiin emçiin nedeliin gakainuud ykenegyi, deeşee debzeze baidag.

Enyyn deerees gakaigaa zebeer tezeeze, karuusalza çadaagyimnei ilerne. Gakain karuusiigi erkim sainaar tabika josotoi geze medeed bainabdi.

Kolkooziin moridiigi kimagadaza erkim sainaar azallaka keregtei

Ş. Galdanii.

Malaa dulaan bairaar kangaza çadakabdi

Senenge Θçeetein somonii „3 dugaar internacionaal“ geze kolkooz bol tariaan azaliigi bagakanaar erkildeg, malazaliigi gol bolgon erkildeg kolkooz bolno.

Odoo niuur deere 111 tolgoi eberte mal 100 tolgoi aduun ba 446 tolgoi koni jamaatai bainabdi.

Odoo 1934 35 ondo malaa tezeeleer gyiced kangaza çadagdaa gekede bolno, ebese kuriaalgiin tesebiigi 105 proc. dyyrgegdeesen, 44 ga ovioos tarigdasan, enyynees 558 bukal kuriaaza abtasan baina. Men tesebiin josoor 50 ceentnir siloos daragdazai.

Malaa dulaan bairaar kangalgiin talaar temdeglebel: engereçe zilde ykernei dulaan bairaar kangagdasan, jeriin dalnuud zadagai korioоncooguur ebelzesen baina. Odoo ebel byke malnai dulaan bairada ebelzeke jum. 500 tolgoi kanidiin ba 100 tolgoi aduunii bagtaka dulaan bairanuud conkiin şilees bişeni dyyrgegdesen baina. Men nirai telnyydiin baika keden dulaakan gernyydiigi barigdaba.

Conkiin şil olko argaa jadaza baitaraa, kopiraacada tariaa kudaldaza, 2 kaircag conkiin şil abka bolson baina.

Maliin ebelzelgede beledkeke tusagaar brigaada 10 garan kyneer zunii yjede emkidkesen begeed, tedener kedelmerlee yrgelzelze baina. Malaa dulaan bairaar cag cooni kangaza çadana geze tus brigadir nek. Danzanii gegçe nal damtai keledeg ba kangaza çadaadç baina.

Koninii namariin oroondo no. jaabriin 15-aas ekilke geze beled keltei bainabdi. 5 mirnoos ba kojer jeriin kucanuudtai begeed, olonki konidoo oroondo garaar oruulka tesebtei, ene zilde 200 garan konidiigi kucada tabigdana.

Selengiin aimagiin „Kubiskai“ kom...uniin feermiin tomo ylteriin gakai

Ereglei ba emeglei kolkoozniguud, kolkooziin baiguulalliigi bekizyylegtii! Niudargaçuudiin ylegd diigi gyiced daraglii! Ɵmçiin azallanii kolkoozdo oroko kereglelusalagtii! Kolkooz bykeniigi bolşo kolkoozniguud bykeniigi çanga çadaltai bolgojaa! Socialiizmiigi baiguulza baisan kedelmeriçen tariaaçanii kolboon mandalugai!

Tynkenii MTS bol tus aimagiin zyyn taliin 22 kolkooznuudiigi ketelberiledeg baina. Ene kolkooznuud bol maliin ba tariaan azal nuudiigi zergeçyylen erkildeg ba men kazuugaarni agnuuriiin azaliigi baga saga erkilelcedeg baina. Ene kolkooznuud bol aimag dotoroo tariaan azaliigi jikekeneer erkildeg kolkooznuudni bolno.

Tynkenii MTS ba tyynii ulas teriin keltes bol BK(b) Namiin kiz komiin ba mozkomiin bolon ulas teriin seegternyydiin zeb zaabarinuudiigi kolkooz brigaada ba kolkoozniguudta kyregeed, tyyniigi bodoto azal kereg deere bejelyylgiin froontodo baga bişe ilalta amzaltanuudiigi dabagdasani ilan gajaa 1934 on dotoroo jabuulagdasan azal deerees toboizo garsan baina.

Tezeeliin baaza baiguulsanii dyngyyd

ƟBƟSƟKURIAALGA: Kizaariin gazariin ypravleeni bol manai MTS-iin kolkooznuudta 7200 ga cabçaza, 14400 toonno ebese kuriaaza abka teseb egesen baika begeed, kolkooznuud bol 8517 ga cabçaza, 15305 toonno ebese kuriaasan juu tesebee geegteriin talaar 118% ba abtasan ebesenii talaar 106% sentiaabriiin 1-de dyyrgezei.

Cabçalangiin gazar dutamagdaka baisan bolboç, argiigi oloson bainabdi. Žişeelebel: „Voroşiilov" geze kolkooziin maliigi nogoo saintai aad, cabçazaç bolkogyi 100 kilomeeteriin gazarta abaaçaza zundaa bailgaad, tus kolkooziin zu·alanii gazariigi cem cabçagdasan baina. Ganca ene bişe, olon kolkooznuud zusalanaa ene meteer cabçalanda kereglesen baigaa. Cabçalan ygei geze şaltaad suusan bol malda kyrke ebese abka ygeim nei cokom baisan şuu.

SILOOS DARALGA: Kizaariin gazariin ypravleeni bol 1000 toonno siloos beledkeke teseb egeseniigi 1710 toonno daraza, tesebee 171% gyicedkegdesen.

MIKIINE: Maldaa gyiced kyrke ebese beledkeze çadaagyi „Ulaa-Tariaaçan" (ebesekuriaalgiin tesebiigi zebken 50% gyicedkesen) zergiin kolkooznuud baika jum. Jime kolkoozuudta tariaanii koolos Mikiiniigi ebesenii orondo keregleke baina. Mikiiniigi ebese nees dutuugyi çemetei kool geze erdemtenii zaabari baibaç, zarim kolkooznuud bol mikiiniigi kereg ygeide toolozo, kaişa kereg taraagaad kajaka juu kokir şoroi, casanda kudkalduulka jabadal engeregçe zilde yzyylsen baina. Odoo zilde mikiiniigi sainaar oboolozo ka dagalka ba too byridkeliigi narinaar abka tukai kedelmeri jabuulagdasan baina.

Maliigi tezeeleer kangaka tukai BK(b) Namiin TK-iin ijyyniiin pleenymiin togtooliigi bejelyylkiin telee temeceze, kolkooznuud bykii malaa tezeeleer kangaza çadasan baina.

Tynkerii MTS VXII dugaar Ogtiaabriiigi ilaltataigaar ugtaba

KOORKIN
Tynkenii MTS iin direegtor

1935 onii bykii tarilgiigi bolbosoruulsan paar deere tarigdaka

NEGEDEKI KAKALALGA: Tesebiin josoor 4873 ga kakalka baisanaa 5118 ga kakalza, 105% gyicedkegdesen baina. Paarlaka gazariin dutamag deerees ene 5118 ga paariin 959 ga engeregçe zilnyydiin zaalis deere kakalagdasan, bişiigi cool şine gazar kakalagdazai.

2 ba-3 DAKI KAKALALGA: Ene kakalagdasan paar bol 100% kojor udaa kakalagdasan ba enyynees 500 geegterni gurban dabkar kakalagdasan baina.

NAMARIIN PAAR BA TARILGA: Manai tende gazariin erke baidal gyiced sainaar zokidog ygei deerees namariin tarilga bagakanaar taridag gazar jum. Tiigebeç 200 ga tarika tesebtei aad, 241 ga tariza, 120% gyicedkesen baina.

Gadna 1200 ga namariin paar kakalka tesebtei begeed, 3134 ga kakalza, tesebee 261 proc. dyyrgegdebe. Ene 3134 ga paar bol 100 proc. bornoilogdoson baina.

Jireke 1935 onii kabariin tarilgada dutamag ygei kyreke ba gyiced bolbosoruulagdasan paar beledkegdezei.

Tariaakuriaalgiin dyngyyd.

TARIAAKURIAALGA: MTS-iin karijaata 22 kolkoozuud kamta 9330 ga oroosoto tarilga kuriaaka baisan begeed, sentiaabriiin 10-da gol teleb tariaanii kadalga, boolgo, bukallalgan ud dyyrgegdesen, zygeer 100 ga tarilga ynekeer kadaka argagyi, ideeşeegyi deerees yndesen deeree baigaasan, enyyniigi ideeşemegceni kuriaaza abtasan baina.

COMOLGO: tariaa comolgo deere udaan unzagairaza baikagyi, cagcooni çireze abkiin tukai gol sanalaa tabiza, unaagiin kyciigi zebeer emkidken kereglеke tukai kemzeenyydiigi abça, comolgiigi Sentiaabriiin 30-nii eder gyiced dyyrgegdesen baina.

COKILGO: ogtiaabriiin 20-nii eder tariaanii cokilgo 81 proc. dyyrgegdesen, MTS-iin 22 kolkooznuudiin 13-ni cokilgoo 100 proc. dyyrgesen, 4 kolkooznuud nojabriiin 1 de dyyrgeke ba yldegçe 3 kolkoozuud nojaabriiin 3 da dyyrgeke baina.

Ogtiaabriiin kubiskaliin 17 daki oi deere cokigdoogyi negeç boolto tariaan manai kolkoozuudta baika ygei.

Ulasiin uridaki ujalganuudiin gyicedkelnyyd

BORO BODOLIIN TƟLƟBƟRI: Kizaariin gazariin ypravleeniiin egesen tesebiin josoor bol MTS-iin kedelmeriiin telee MTS iin boro bodoliin teleberi bolb 1 cag bol zorcoogoo amzaltatai dyyrgegdesen baina gebel, Ogtiaabriiin 25 nii medeegeer byke MTS dotoroo tesebee 117 proceent gyicedkesen baizai.

YRESENII BUCAALTA: 620 ceentnir yrese bucaaka josotoi baisan aad, ogtiaabriiin 25-da 714 ceent. juu 115 proc. gyicedkegdebe. Ilyybçelen gyicedkesen jabadal bol 3 zilde cubariuulan teleke josotoi yresenees 15%-gi menee telelcesen baina.

Men tezeeliin tula abtasan 337 ceentnir tariaagi gyiced bucaagdazai.

ƟBƟSƟTUŞAALGA: Odoo kyrter ebesetuşaalgiin tesebiigi 100 proc. gyiced eegyimnei jike ajagyi jabadal bolno. 5273 ceent. tuşaaka tesebtei aad, 4876 ceentnir tuşaaza, tesebee 92 proc. gyicedkegdebe. Kedeken kolkoozuud bol tariaanii cokilgodo diildesen ba unaagiin kyciigi zebeer kereglеze çadaagyi deerees eneeken 8 proceentiigi dutuu dyyrgesen gebeç, nojaabriiin 1 de gyiced tuşaza çada a

Olon erkim kynyydees ecөөkөnөөr

Socialiis azaliin orgilon bucalaanii dundaas socialiizmiin baiguulaltada ynen zyrkeneesee orol dozo amzalta, dabaltiigi yyskegçe şine kynyyd oloşoron garalcana. Edenees kedeken kynyydiigi temdeglebel:

NƟK. POPOOV MTS-iin karijaata 22 kolkoozuudiin erkim „In dyytsi" geze kolkooziin tyryy.

NƟK. SEMBELIIN Namiin 17 dugaar kuraliin neremzete kolkooziin tariaan azaliin brigadiir. Sembeliin bol ulasiin uridaki ujalganuudiigi dyyrgesen raaportataigaar nek. Staalinda oçoko kizaariin teleelegçe bolgon tomilogdood baina.

NƟK. IVANOOV. Namiin 17 dugaar kuraliin neremzete kolkooziin tyryy.

NƟK VOBKOOV S. „Leenin'i zakiaa" geze kolkooziin tyryy.

NƟK. ZAKAMEELSKII Raazymoviin neremzete kolkooziin tyryy.

NƟK. DIOMIN. „Kymejee" geze kolkooziin tyryy. Ene kolkooz bol engeregçe kabar boltor MTS iin 22 kolkoozuudiin adag muuni baisan begeed, nek. Diomin bol çadabaritaigaar ketel erileze, MTS dotoroo tyryy jabasan kolkoozuudiin negen bolgozo çadasan baina.

Manai Tynkenii MTS—bol B.M. Respyyblike dotorki MTS—uudiin tyryy jabagçadiin negen bolko begeed, ene durasagdasan udaarniguud bol kolkoozuudaa azakuin ba emkidkeliin talaar bekizyylke ba ulasiin ujalganuudiigi gyiced kelgiin froonto deere MTS dotoroo tyryy jabasan kolkoozuud bolgoz çodiin zarimuudni bolno şuu. Edenei adali, udaarniguud bişeç kolkoozuudta ali olon baika.

Tariaa kudaldalgiin froontoos

MTS baiguulas teriin keltesç ulas taa tariaa kudaldaka tukai zokiko kedelmeriigi ogtiaabriiin 20 kyrter ergeneer jabuulaagyi baisan, MTS-iin rajoon dotorki kolkooznuudta tariaa kudaldalga bol teleb ogtiaabriiin 20 noos ekilen jabuulagdasan gekede bolko baina.

MTS iin 22 kolkoozuud bol 7 mingan ceentnir tariaa kudaldaka foondo baiguulsan aad, ogtiaabriiin 25 nii medeegeer 15 kolkooznuud zebken 2013 ceentnir tariaa zagotzernoodo abaaçaza tuşaasan baina

Kudaldaka geze baiguulagdasan foondiin tariaan bol nojaabriiin 1 de zagotzernoodo gyiced tuşaagdaa I baika josotoi.

Kolkoozniguudiin emçiingee tariaanaas kudaldaka kereg ton muugaar jabana. Ene bol negen talaas niite nebtereliin kedelmeri ergeneer jabuulagdaagyi ba negee talaas kolkoozniguudiin azalta edertө kedeçeneen tariaa abkani ile bişe baisan jabaldaluudaas şaltgaalna, gebeç zarim kolkooznuud bol olzo urgaciin kubaariligi tuka limzaar gargazai ekilbe.

Tariaa kudaldaka jabadaliin saja ekilze baikn yjede zarim tyryy jabasan kolkooznuudiin zygees ilyy tariaagaa kudaldaka duragyi, tariaagaa ondoo teişeni yrike sedelgenyyd garça, tyynde cag darui katuu kemzeenyydiigi abtaza butacokigdoson. Tyynees koişo ene metiin korto sedelgenyyd yzegdekee bolizo, tariaa kudaldaka jabadal zamdaa şuud oroson baina.

Odoo yjede kolkooznuud ba kolkoozniguud bol kudaldaka geze bodomzolson tariaagaa nojaabriiin 7 kyrter cem gyicedkekiin telee temeceze jabana.

Tariaa cokilgo ba ulasiin uridaki ujalganuud gyicedkegdesen tula imagta tariaa kudaldaka jabadal bol kolkooznuudiin eneeken yjiin gol kedelmerini bolood baina.

Maliin eseltө tukai

MTS-iin karijaata 22 kolkooznuudiin maluudni 1934 onii janvaari 1-ees ijyyliiin 1 kyrter 6 sariin kugacaa dotor eseltiin talaar jikeken kubilalta gargagdasan baina.

Ilerkeilebel: Aduun 3142 tolgoi baisanaa 3282 tolgoi bolzo, 140 tolgoi nemesen; yker 4225 tol. baisanaa 4459 bolzo. 234 tolgoi nemesen; koni ba jamaad 1976 tolgoi baisanaa 2500 tolgoi bolzo, 524 tolgoi nemesen; gakainuud 645 tolgoi baisanaa 789 tolgoi bolzo, 143 tolgoi nemesen; oroi kamta 9988 tolgoi maltai baisanaa 11037 tolgoi bolzo, 1049 tolgoi juu 10,5 proc. nemesen baina.

Ene bol odoo zilde nirai teliigi sainaar abasan, maliin karuusiigi saizaruulsan ba too tolgoin kimgadalgiigi jikedkesenii ye men bolno.

Maliigi dulaan bairaar kangaka jabadal

Bykii malnuud bol jeriin dulaan dalaar kangagdankai geeçe, 10 kolkoozuud odoo zilde ykeriin ba moridiin dulaan bairanuudiigi bariza dyyrgekee baina, zygeer con kiin şiliin tukai jabadaluudiigi kiigeed olzo jadaba, kerbee koperaacada şiliin jireegyi bol şine barigdasan dalnuudaa ene ebel kereglеze çadakagyin tuilda [...] nabdi.

„Burzemtreest" geze [...] bol dulaan dal barikaas [...] jeriinç dulaan dal ygei, [...] san deere kebtyylkiin t[...] ze baina

Tus kolkooziin pravle[...] giiin daisaliin korto no[...] geze, maliin ebelzelged[...] ke tukai sanalaa tabisan [...] leeniiin tyryylegçe. [...] gedeg„... gakaida dulaan [...] saaii kereg ygei, manai [...] soloomoncoogoo kono[...] Basa moridiin dulaan b[...] kereg juubl manai ke[...] moridoo kariuucalgad[...] abasan tula dulaanaar [...] argaa olko" geze kelez[...] baika jum.

Ene kolkooz in ebelze[...] keliigi korto zorilgoor[...] san Pidoorin tyryytei [...] nyydiin keregiigi prok[...] tesen ba byke maluudi[...] dulaan bairaar kanguul[...] tuskai kemzeenyyd abta[...]

Manai kolkoozuud [...] malaa dulaan bairaar ka[...]na.

Niitiin kedelm[...] dees nege[...]

MTS-iin ulas teriin [...] niitiin kedelmeriiigi [...] buuldag begeed niitiir[...] olon janza baidag, MTS[...] geze men niitiin kedelm[...] negen janzani bolno.

MTS iin soveed bol [...] kedelmerçed, kolkoozii[...] çener, brigadiirnuudii[...] laad, ulasiin urdaki uj[...]gi gyicedkeke, tariaa [...] kurdadkaka metiin asuu[...] tabiza kelcedeg baina.

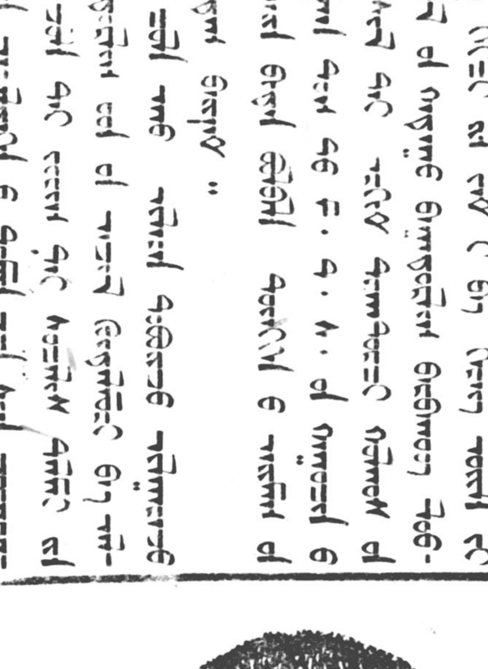
MTS iin soveed bol [...] koozuudiigi saizaruulka [...] meriigi tyrgedkeke jab[...] ryyçiin eelzeenii kurca[...] saniigi manai MTS-bol [...] rişel deerees medeze a[...]na.

Zarim MTS uud bo[...] soveediin kedelmeriigi [...] ygei, tyyniigi too[...] jabadal gargadag baina [...] MTS iin soveediin aça[...] deegyi deerees bolno.

Nek. Kyznicoov bol [...] MTS oçood jirekedee[...] soveediin kedelmeriee[...] MTS iin soveedç geze[...]gi sain oilgoodyizon [...] ze keleze jireesen.

Manai MTS iin tyry[...] MTS-uudiin zergede o[...] badalda MTS-iin sovee[...] meri bol baga bişe tus[...] son baina.

MTS bykende MTS-iin [...] kidkegdeze, tyyniii ke[...] kim sainaar jabuulagda[...]

ialiizmiigi baiguulagça aguu olon aarmiiin tyryy temecegçed -- eregtei ba emegtei udaarniguudta bolşoviigiin kaluun bajariigi kyrgejaa!

Socialiis møriicøø ba udaarnigçalgiin tugiigi ulam deeşeni ergøkø!

) Namiin Kizkom n. Raazymovta
BK(в) Namiin Mozkom n. Jerвaanovta
BMASSR-iin TGK n. Dorziijevta
Tømør zamiin ulas tøriin keltesiin
naçaalnig nøkør Krakmaalida

RAAPORTA

ıdiin PVRZ-iin barilgiin aas Ogtiaabriin kubis-ziliin oigi bolşoviigiin temdegelen uştakiin n sain udaarniguudiin ziliingee tøsøbiigi nojaab yrgeke zorilgotoi byke møriicøø aavgustiin 15-abri 1 kyrter jabuulag

eriçed, inzeneer teeknig iaatniguudiin ton ene møriicøøde kabaa-ıa.

ın suuri ezelkiin tøløø n kubiskaliin agui jike ı sainaar ugtakiin tøløø temecelde. enyynees odoo tøsøbøø dyyrgedeg an keden zuun brigaa-menøø tyryylen jabagça iiin dunda suuri ezel e enyynees urida barilga . n. Biriukoov, Bliu m, o, Mogşoonov, Kyçyymov brigaadanuud tyryylen rigaadanuudta toologdo dani, menøø edenii zerge Baldaanov, Voolkov, Bur-, Bogomoolov, Bordoo-arijev, Gorookov, Kraa ediin ba bişeç keden uud nemeze oroson

barigdaza dyyrgegdesen. Modoyi-ledberiiin ceeke tøsøbiin josoor 1934 ondo fyndaamintani tabigdaza ka josotoi baisan aad, menøø fyndaamintani tabigdaza dyyreed 50% kirpiice kanani bodkogdoson, 1935 onii fevraaliin 1-de ene ceeke gyiced barigagsan baika.

Zed çudkaka ceekiin kanani boskogdoko baina, 1935 onii maartada gyiced dyyrgegdeke. Menøø cag zuuriin yjede zediin çudkalga, şirem çudkalgiin ceekede kiigdeze baina.

Tømørçø darkaçuudiin ceekiigi dulaacuulkiin ba uuraalaar kødølke tiooliin ceekiigi cag zuuriin yjecoo, prokaadiin ceekiin barilgasoo baigulsan. Tioopla-Eligtro-Centraaliin bytekede prokaadiin ceeke jabaka mørtøø keregiegdeke. Mø nøø nege kotiooliini beledkegde sen. 2 daki 3 dakini dikaabrıda belen bolzo tabigdaka. Tøbiin eligtrostaancıın barilgiin kødølmø ri dyyrsen ba jikeken kycetei tyrbiina totkogdoson baina.

Kodoõoo usa gyilgeke sorgo baiguulka kødølmøri tøkerøøni 300 m. kemzeetei so gonuud, nasoos ba motoornuudiigi gyiced âbaagyi deerees saataza baina. Ede nyydiigi abamagca usa gyilgeke sor go dikaabrida kødølgøzø bolno. Møn 2 daki usa gyilgeke-sorgiigi biiguulkiin kødølmøri ekilgegde sen 1935 on o usa gyilgeke sorgiigi baiguulka kødølmøri gyiced dyy rene.

deze ba zasabarilagdaza dulaalagdaad øbølzøkøde saadgyi bolson baina.

Bykii barilgiin urgaka ba ørgø nøør jabakatai kamta 1934 ondo talmai deere niutagiin barilgiin materiaal, 1933 onoos ylemzeke nøør beledkegdeke bolbo.

1933 ondo byytøbiin çuluu, eli se. zizeken çuluu, izveeska 51500 kybometr beledkegdesen, 1934 onii 10 saracoo 98159 kybmeetr beledkegdesen. Siakbitoonii çuluu gi 1933 ondo 304180 keseg beled keseniigi orondo, menøø 545178 beledkegdesen. 2,454,200 kirpii ciin orondo 7,973,860 byteegdesen 22690 kybmeetr kireødesen modo nii orondo 493466 kyb-m. beled kegdesen baina.

Kirpiciin zavoodiigi tøkeriøøn syydkecoo kødølkiigi kangaka, kirpiice kataalgiin gazar byteeg desen. Møn sovkooziin barilga yrgelzelze baina.

1934 onii 10 sara dotor oroi deeree 36 milioon tøk. kødølmøri byteebe.

Yiledberiiin talmaida baiguulag da ka barilga ba montaaziin kereg te 1935 ondo 75 milioon tøk. gar gakaar bodomzologdoson, tyynii 35 milioon tøk socialiis kotiin baril gada orono. Montaazalgaza ba kaadra beledkekiin tøløø 50 mil. tøkerig tølølegdesen baina.

Barilgiin ekilesenees koişo, 1936 onii janvaariiin 1 kyrter 240 mi lioon tøk. møngønii kødølmøri byteke baina. 1936 ondo Mosk vaada batalagdazaı egtøsøn bâg caagiin josoor 100 milioon tøke rigiin kødølmøri kiigdeke josotoi baina. Bykii barilgiingaa kødølmø riiigi dyyrgekiin tula 1935 ondo 15000 barilgiin 6000 montaazıin ba çudkalgiin kødølmøriçød keregtei bolno.

1935 onii turşacoo 210 paravooz 30 paravooz kapitaalna zasabari, 150 dunda, 30 cagbusiin) ba 800 tavaariin vagoon zasabarilza. 3440 toonna pekoovog, 6100 şiremøø çudkasan keregcelyydeer tømør zamiigi kangaka bolno.

Barilga manai, barilgiin materiaalaar kangagdasan. Urida sara nuudta celminte ba aramatuuriin tømør abalga udaarasan baigaa.

Azaliin byteece 106 naas 130 proc bolbo. Kødølmøriin øøriin yne dundaarni abkada bagcaagaas yledegeyi. Menøø yjede barilgiin kotiin barilgiin kødølmøriin ba montaaziin çanariigi saizaruulkiin tøløø ton çanga temecel jabuulag daza baina.

PVRZ-iin 10 mingan tooto ko ligtiiv bol Leenin ba Staalinii na miigi byri ebteegeer toorin eesø diingøø zagsaaliigi bekidkeze, BK(b) Namiin kizkoom ba moz komiin, BMASSR iin zasagiin gazariin bolzon tømør zamiin ulas tøriin keltesiin udaridalga doro jabaza, BK(b) namiin 17 kuraliin togtooson bolzorto bykii zavoodiin barilgiigi dyyrgeze azalagada oro koor tuşaakabide gegee bykii kø dølmøriçed, inzeneer teeknik ba alba kaagçadiin nereer barilgiin gurbalzan tanaar damzuulan, nam ba zasagiin gazariigi naiduulna.

Oktiaabriiin kubiskaliin 17 gaar oi mandatagai! Leeniniı yndesenii poliitika mandatagai! Ilaltataigaar baiguulagdaza baisan socialiizmii gi udaridagça BK(b) Nam manda tagai!

Byke delekein prolitaariiin ba namiin udaridagça—nøk. Staalin mandatagai!

Barilgiin naçaalnig S. IVANOOV

Namiin emkidkegçe A MAJEOO ROV

Yiledberiçed iin ebleiin tyryy P. KALIINIKOV.

PVRZ-iin erkim udaarnig nøk. Mogşoonov

T. E. S-iin staanciin tømørbitoon fyndaaminta bitoonlagdaza dyyrsen ba koloonguudiin bitoon lagdaza baina. T. E. S-iin barilga zasagiin gazariin bolzorcoo 1935 onii syylde dyyrgegdeke ba møn øbøliin yjede barilgiin kødølmøri dyyrgegdeke baina.

Talmaigi tøsøblølgø ilyylen dyyrgegdeze Zaydiinsk razjeezda kyrter togtomol salaa (zyyn) zam baiguulagdaza ekilbe.

SOCIALIIS KOTIIGI BAIGUULKIIN TALAAR. 17000 derbelzen meeter bagtaamzatai 448 bairiin (kvartiira) geryyd barigdasan bai na.

Jøsøn gurban dabkar, arban ko jor, bairatai ger; 48 bairatai 4 dab kar kirpiice 2 ger; 64 bairatai ko jor dabkar kirpiice ger; 8 bairatai 18 kojor dabkar modon ger; 24 bairatai 3 dabkar 8 kirpiice ger; barigdaza baina. Enyynees 5 gurban dabkar, 2 derbøn dabkar olon bai ratai geryydteni dotoriin kødølmø ri jabaza ba uuraliin kyceer tyleg deke bolson baina.

Dekaabriin 20-do surguuliin ger barigdaza dyyreke ba kododoo baika klyyb barigdaza baina. 70 kynii kebteke bolniico ba poliiliirika barigdasan, enyynees gad na zavoodiin barilgiin ekilkees koişo 80 baraag, cag zuuriin sto loovo ba bişe barilganuud byteeg desen. Ede baraaguud şeketyyrleg

giin gurbalzanii aportalkani:

miin 17-dugaar kuraliin ba Staalinii 6 jike tyykete udiin yndeseer, udaarnig-møriicøø ergønøø ın kødølmørilsenii yn liin barilgiin tøsøbiigi geze abasan ujalgaa, kødølmøriçød Ogtiaab-liin oido dyyrgebe.

ı zarim tasaguudiin bai-ıbriin kubiskaliin 17 gaar o iime baina:

iiin mikaanikiin ceeke ekinees kødølzø ekileed montaaziin kødølmøriigi ba 1935 onii 2 doki ka Zyyn-Sibiiriin, Baigaliin ı Yssyyriin zamuudiin ıdiigi zasabarildag bolko

e darkaçuudiin ceeke o zarim belen bolson ka g. m. edeni kødølze

udkaka ceekiin barilgiin dyyrebe. Gurban zag-olbogdoson, møn bişe togtoolgoni kolbogdozo ınii main 1-nees zed ba çudkalga ekilegdesen

ız zasaka kombinaadiin g (prolioot), tylelge ba ıke corgotoi bolon, sara o ondo zasabarita para-gi zasagaka çukala kereg-barigdaza dyyrsen. Yl-gaa daki, doloodoki ba yjenyydeni 1935 onii ıreke. Møn tekieerelgiin Kramatooriin zavoodaas o ergødeg kraanii (kysyy-akada ekilegdeze 1935 paravooziin kapitaalno-ıi erkilke baina.

esoriin staanciin baril-d, Syymskiin zavoodaas oruudiigi kylieeze, mø-uuriin yjesoo paravooziin inaadiin kom-oskozo paravooz zasaba-a.

ı zasabarilka kombinaa-r 1935 onii janvari 1-de vagoonii kapitaalno ıi kiikiin tula deeree tyryyçiin kubi barigdaka ı vagoonii zasabarilka 35 ondo dyyrgegdeke. mbinaadiin keregleke ebsegyyd abtaza baina.

bseggiin ceekiin barilga ee baina, janvaariaas o ba ezelegdeke josotoi. kataalgiin gazar 72%

Aguu jike Ogtiaaвriiigi ilaltataigaar ugtagçad

Nøk. Voolkoviin brigaada.

Ulaan Ydiin PVRZ-iin baril giin 1-deki tasagiin 1-deki pro raabiin modoço darkaçuudiin Voolokoviin N. V. brigaada bol gtiaaabriiin kubiskaliin 17dugaar oigi jikeken amzaltataigaar ug taba

Nøk. Voolkov

Nøk. Voolkoviin brigaada bol 19 kyn aad bygedeeree udaarniguud ba PVRZ iin baril giin dyyrtel bejee ujalgalan baina.

Øgtesen nariaad ba tø søbiigi ton sainaar kododoo dyyrgeke ba ilyylen dyyrgedeg zişeelkede: aavgusta sariin tøsø biigi-145%, sentiaabriin-155 proc ba ogtiaabriin-168 proc. dyyrgesen baika jum. Enyynees karakada bykii kødølmørini ulam saizarza ba ene barilgiin ton jike ulas tøriin udkataigi medeze bykii kycee gargan orol dosoni ile bolno şuu.

Ene brigaadiin togtosonoos koişo negeç proguul ba kødøl møriin kycenii subalta jeredøø baisangyi. Kødølmørøø ulam saizaruulkiin tøløø Maalisoviin udaarna brigaadatai møriicen jabana.

Møn øgtiaabriin 30-nii ama raltiin øgtøø kamtaaraa garça modokataalgiin ceekiigi byg siirdeze 8 teerme boskoson bai na.

Nøk. Baldanii brigaa da

Møn PVRZ-iin barilgiin 1-de ki tasagiin 3-daki proraaviin modoço darkaçuudiin brigaadiin brigadir nøk. Baldanii Damba Dugar gegçe 1932 onoos na miin orologço geşyyn bøgeed, 1932 onii ijuuliiin øøgenees Remzavoodto jireze ton sainaar kødølneed, tere cagaas menøø kyrter udaarnig jabakiin kamta sain udarnaar kødølmørilsenees 3 dakin şagnagdasan: Buriaad-Mongol ulasiin TGK aas køn døte saişaaliin biçeg (graamota) 250 tøk. møngø ba øbøliin pa litoo abasan baina.

Brigadiir nøkør Baldanii

Nøk. Baldanii gegçiin udaar na brigaada ogtiaabriin kubis kaliin 17 daki oigi menøø jike amzaltaigaar ugtaba. Brigaadiin bykii geşyyd udaarniguud ba ba rilgiin dyyrter bejee ujalgalan yldeze, negeç proguul, kødøl møriin kycenii subalta garagal gyi, kødølmøriiingøø tøsøbiigi kododoo ilyylen dyyrgene.

Aavgusta sarada 126 proc. sentiaabrida-154 proc. ba ogtiaa brida-158 proc. dyyrgesen baina.

Ene brigaada zere zebsegiin ceekiin modoñii barilgiigi no jaabriin 7-da dyyrgeke geze nøk Baldanii kariuucalga deere kelcee batalan abasan aad, ton udaarnaar kødølmørilzø kagas sariin bolzoroos urid ogtiaabriin 23 nii edør tus daabariaa dyyr gesen baina.

Deereki amzaltanuudiigi nøk. Baldanii bol, øøriingøø erkim keçeel gargaza, cukarilta yget uul kødølmøriin tøløø temece zo çadasanaas tuilazai.

Nøk. Baldanii kadan, caaşadaa ene PVRZ-iin barilgiin dyyr tere deereki amzaltaa ulam be kizyylen, çuluun zorigoor şudar gui idebkiee gargaza, socialiis baiguulaliin koinoos orolson temecekeb geze bejee ujalgalan kelene.

Erkimiin erkimyyd nøked Voolkoviin ba Baldanii gegçe diin udaarna brigaadanuudaas zişee abka çukala bolzoi.

Danzanii

Talka tataka komвinaadiin udaarna вrigaadanuud

Talka tataka kombinaadiin modoço darkaçuudiin udaarna brigaadiin brigadiir nøk. GAPOONOV I. I. (nam gyi, kolkooznig) 1933 onii nojaabriaas ene barilgada ekilze kødølmørilønø. Tere cagaas koişo menøø kyrtel erkim udaarnigiin zergede jabaza, 2 dakin şagnagdasan baina. Brigaadacooni 10 kyn aad bygedeere udaarniguud, ton çanga zuramtaigaar kødølmørilsen tyyndee rees negeç proguul ba kødølmøriin kycenii uraskal garasangyi baina. Møn negen duugaar kombinaadiin barilgiin dyyrtel yleke bide geze bejee ujalgalsan baina. Uul brigaada bol tøsøb ba daalgabarinuudaa ylemze sainaar dyyrgedeg gebel: aavgustada 155 proc. sentiaabrida 142,7 proc. ogtiaabrida—146,27 proc. gyiced kesen baina.

Møn modoço darkaçuudiin brigaadiin brigadiir nøk. JIPIIKIN A. gegçe ton sain udaarnig bøgeed, 2 dakin şagnagdasan baika jum. Brigaadani menøø sain zuramtai Gapoonoviin brigaadaçelen kødølmørildøg baina.

Bişe brigaadanuud bol edentei zergeçekiin tøløø temeceke josotoi.

D. G.

Erkim brigadiir Miliyytin

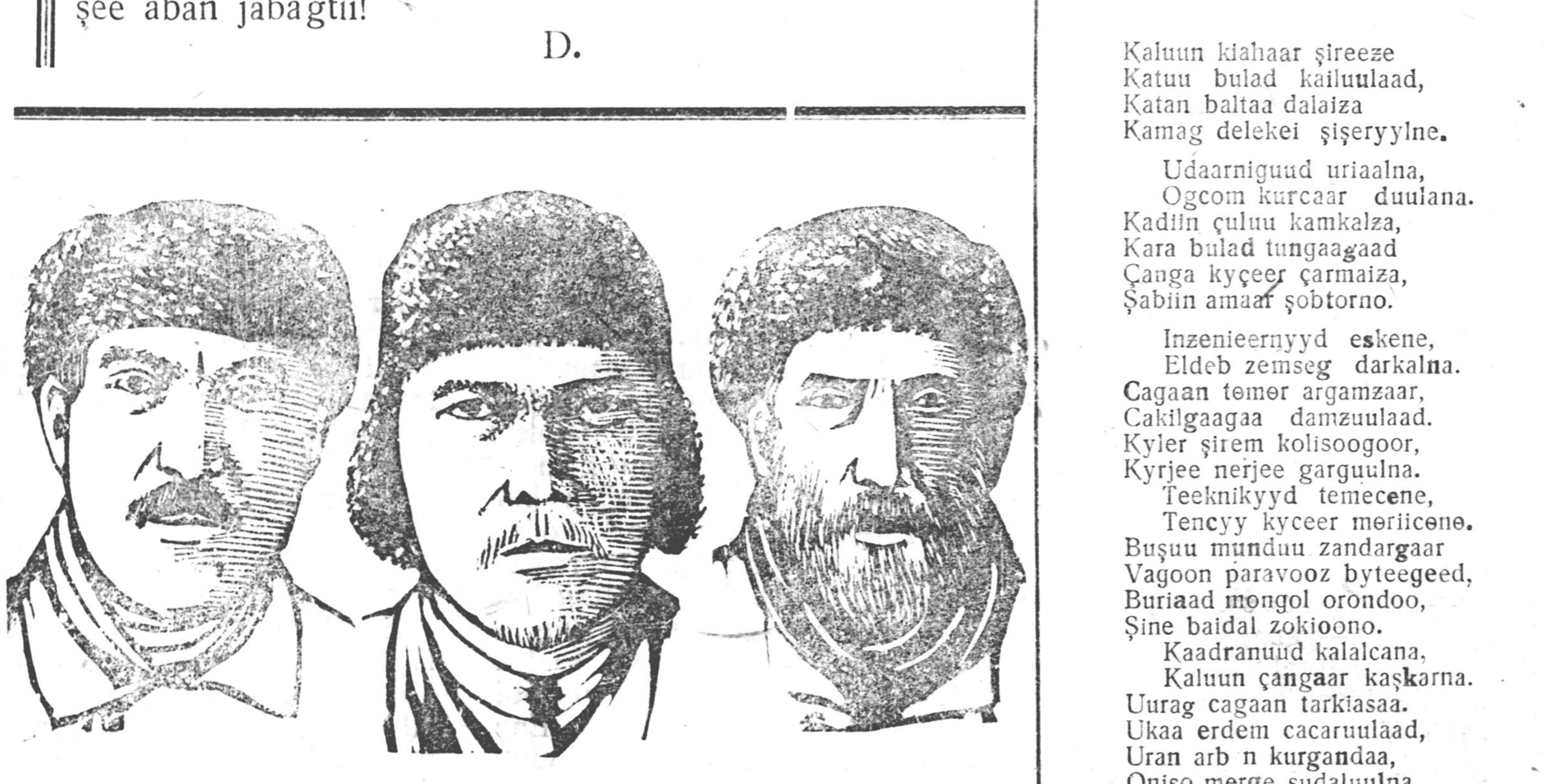
Talka tataka kombinaadiin barilgiin kara kødølmøçediin udaarna brigaadiin brigadiir nøk. Maliuutin Diniis gegçe (namgyi, batraag) 1933-onii nojaabriaas ekil ze ene barilgada oroson bøgeed, tyynees koişo syni, ødøriigi ilagalgyi, udaarnaar kødølmørilzø, daalgabari ba tøsøbøø keze bykenee ilyylen dyyrgedeg baina. nøk. MILIYYTIN bol kødølmøriçøn tariaaçanii keregte ynekeeree oroldon jabasan erkim udaarnig møn sain kødølmørilsenii tøløø şagnagdasan baika jum.

Brigaadacooni 10 kyn aad bygede udaarniguud, jike ebtei ba zarçamtaigaar azalaa kiize, bykii tøsøbøø amzal tataigaar dyyrgedegees jeredøø negeç proguul kødølmøriin kycenii uraskal yzyylsengyi baina. Zişeelkede: brigaadiin aavgusta sarada—122,4 proc. sentiaabrida—135 proc. ogtiaabrida 129,32 proc. dyyrgesen baina.

Tere bykii brigaada ba kombinaadiin barilgiin dyyr tel, kødølmørilkiigi bejee ujalgalsan baina.

Ene brigaada ba brigadiiraas bişe brigaadanuud zi şee aban jabagtii!

D.

Gapoonov Jipiitin Maliutin

Kuca Namsarain

KALUUN KIAHA

Kaluun kiahaar şireeze
Katuu bulad kailuulaad,
Katan balaiu dalaiza
Kamag delekei şişeryylne.
Udaarniguud urlaalna,
Ogcom kurcaar duulana.
Kadiin çuluu kamkalza,
Kara bulad tungaagaad
Çanga kyçeer çarmaiza,
Şabiin amaar şobtorno.
Inzenieernyyd eskene,
Eldeb zemseg darkalna.
Cagaan tømør argamzaar,
Cakilgaagaa damzuulaad.
Kyier şirem kolisoogoor,
Kyrjee nerjee gargulna.
Teeknikyyd temecene,
Tencyy kyceer møriicene.
Buşuu munduu zandargaar
Vagoon paravooz byteegeed,
Buriaad mongol orondoo,
Şine baidal zokioono.
Kaadranuud kalalcana,
Kaluun çangaar kaşkarna.
Uurag cagaan tarkiasaa.
Ukaa erdem cacaruulaad,
Uran arb n kurgandaa,
Oniso merge şudaluulna.
Kødølmøriçød kycelne.
Kycer jikeer ugzarna.

Faşiis Germaaniiin konclaager ba tyrmenyyd dotoroo

(„Roote-Fanee" soninii uridiin redaagtor Verneer Garş gegçiin biçegees).

1933 onii maarta sarada reikstaagiigi faşiistnariin şataasa nii syyleer dərbə konood baika da bi. nək. Eernst Teelimantai kamta kinaltada abtasan bainab. Tere geseer zil kakadiin turşa dotoroo bi bol faşiis germaaniiin eldeb tyrmenyyd ba cugluulgiin Laagernuud (konclaager) dotoroo suuza bainab. Eneeken zil kakadiin turşasoo bi „bairaa" 22-dokin selgesen bainam. Namaigi 16-dakin medee tabitarni cokison baika bəgəəd, mənəə minii ərəəsən çiken dəliii bolson ba basa ərəəsən niydemni tamdirasan baina.

1933 onii apreeli sarada namaigi tyryylen alkiza ekilsen. Apreeli 13-da məşkəkə kebertei namaigi Kaarl Libkneektiin neremzete gerte acarza, ydeşelen 9 cag kakadta namaigi Nacionaal-socioliistnariin Komisaar Braşviic gegçiin baisan tasalgada oruulzoi.

Okorkon cagcoo ajag aaşa gargaza, ilangajaa Germaaniiin komuniis namiin udaridagça nək. Teelimaniigi bydyyligeer karaa sanii syyleer Braşviic tasalgaas garçaba. Genedte minii urida ştyrmoviigyydiin otriaadiin sogtuu nege komandiir garça jirebe. Gadna, minii kojor kazuuda bamən uridam gurban bandiiduud zogsoçobo. Dərbədəkini nege baga kolokon zogsood gartaa revooliver (taşuur buu) bariaad baina. Tede zogsogçod niudar gaaraa eezeleedle namaigi niuur ba tarkiaasam cokizo ekilsen. Keterkedee reziine şiidamaar cokizo oroson baina.

Ene alkilga 2½ cagcoo yrgelzelzei. Jikeer cokiuulsan deerees minii niyden anildaza, uridaa baisan juuma ilgaruulza karaka argagyi bolson baigaab.

Tiin namaigi cokizo dyyrgeed baikadaa: „iigeed gazar dooro poogrebsoo kajakamnai, çii gakai geeçeçi, buudakamnai. Syyl şiingee yge kele" geze namda medyylsen azai.

Tiikedeni bi caarsa erisen baigaab.

—Juu biçekee sanaabça, tyynee urid kele—geze kelekedeni, bi əəriingəə tərəlkidtə syylşiingee mende biçekemni—geze kariuu caab. Tiikedem „mənəə çamaigi orkikomnai", 7 konood baikada dakin duudakabdi—geed, səniiin kojor cagta avtomobiil dotor suulgaad tyrmede abaaçasan baina.

Tere tyrmedeni səni kyniigi abadag ygei baiba. Əgləəgyyr boltor geed namaigi dətə şadariin ştyrmoviigyydiin kazaarmada abaaçaad kajaza orkibo. Tende ştyrmoviigyyd, keterkedee untaza baisanaa bodood, namaigi toorin zogsozo alkiza ekilbe.

Əgləədərni əgləəgyyr ene bairada namda byri duragyi ştyrmoviigyydiin nege komandiir orozo jirebe. Tere bol kənzələə gybikiigi namda daabari əgəbə. Basa bi tere kənzəlnyydees nege negeer bariaad bykii tasalganuud-sooguur otor gyike josotoi baigaab. Genedte ştyrmoviigyydiin negen bolbol „Giitler mandag!" geze kele gebe. Tiikedeni bi əgəsən „zakiraltiigi" dyyrgekees arcasan bainab.

—Tiigebel, kerbee „Giitler mandag!" geze keleze çadakagyi bəgəəs, jadabaa Germaaniiin yndesenii duu duula. Çii Neemec yndesenii kyn kadaa ene duu duulaza çadaka jum bezeçgeze duradkaba.

Ene duu duulkiigi bi basa arcaab. Tiikedem ənəəki komandiir orbogonon bosozo: yyde conkoo kaagtii! ydter cokizo ekilegtii?—geze kaşkaraba.

Namaigi tooriood baisan nagai katai bandiiduud yyde ba conkoo kaagaad, minii kubcasa tailaza, kojor ştyrmoviigyydeni garuudiigi minii gedergelen muşkaza bariaad baikadan nəgəə kojor styrmoviigyydeni zuzaan gorjo bəsəər eezeleed cokizo ekilsen baina.

Iigeze baika yjedeni komandiirni kadaa „duula, duula!" geneb geze kaşkardag baisan.

—„Kerbee bi aimkai əədəgyi kyn baigaa bol duulakasam. Dai saniigaa aimkai bişe tula cokizo baisan taanar jaaza işenegyibte" geze bi kariuu əgəsən bainab.

Minii kinaltada abtasanaas koişo zurgaan sara bolson koino bujuu sentiaabri sarada tyrmees namaigi bişe bələg kinaltiin kynyydeer kamta Brandenbyyrgiin konclaagerta abaaçaza kaaba. Ene laagerta kuuli zuramni bol jaaçagyi zerlig katuu baiba. Ene laagersoo kinaltada baigçadiin dunda „ykesen ger" ger geze nerlegdedeg keseeltiin ger baidag. Enyynii urida ene gersoo kyceeree edleed syyldeni alaza orkison Brandenbyyrgiin namiin kədəlməriçə ekener Piiter gegçiin niycegen ykesen beje oldoson azai.

Tus laagerta baikadaa tyryyçiin arban konogsoo bi bol kinaltada baigçadiin dunda baakan zerge kədəlməri jabuulzaçadasan bainab.

Gebeç, 11-deki ədərtəə namaigi komendaant azaglaza, „ykesen geriin" padvaal dotor kaasan baina. Ene podvaalsoo arbaad kynyyd suuza baisan. Bi deneriigi ədər byride kojor gurba dakin alkidag baiba.

1933 onii nojaabri 12-iin səni ene laagerta Brandenbyyrgiin bələg kədəlməriçəniigi acarsan baika bəgəəd, tere acarsan sənindəə tedeniigi koridoor dotor aikabtar katuugaar alkisan baigaa. Əgləəgyyr bosood karakada koridooriin 3 meeterees əndər potoloog bol cecersen çusaar budagdasan baizai. Ene metiin syreetei yzegdelnyyd tus laager dotoroo kododoo tokiooldodog baisan.

Negen cagta namtai jike namzar uçaral tokiooldoson. Ene bol əşəə minii poogrebsoo suuza baika yjede bolson yzegdel. Negen ədər sakiuulçadiin negen minii şyde cokizo orkison. Minii kojor şyden altaar bəkələg dəətei baisan aad, cokiltoos dorbizo səgnərçəəd, aman dotoroo şagtagaldaza baiba.

Ənəəki sakiuulçan namaigi genete cokikoo boliood „nomokon" abiaagaar iigeze kelebe:—„Gargaldaa tereenee! Juunda teseze baigaabçi?".

Bii tere şydee altataini kodolon abasan baigaab. Tiikedem „karuuldaa" geed absan aad, tere sakiuulçan udalgyi karmaandaa kiize orkison baina.

* * *

Egeel iime baidalda bi bol faşiis Germaaniiin tyrmenyyd ba konclaagernuud dotoroo nege zil kakad cagiigi əngərgəzə bainab.

Kapitaalta oronuudta

60 mingan kyn kinaltata

PARIIZ, 2 (TASS) Zarim kotonuudaar tyrme kyrteke ygei bolsonoos kotiin talmainuudiigi zyg bykenees kaaza, tereegeer tyrme kiigeed baina geze medeecene. Ədər ba səniiin cagiigi kyiten agaar doro əngərgəkiin kecyy baidaltai tokiooldoson kindanda kuriaagçadiigi zebsegte soldaaduud bol talmaigi toiroson gernyydiin conkoor buugaa gargaza, belen sakiaad baina gelcene. Zasagiin gazar bol parakoodoor usanda urasaza jabadag tyrme kiize argaa bidene Butarza unakaa oirtoson kuuçan ger ba kynii suudaggyi gernyydeer, karin tyrme kiize orkino. Bykii Ispaani dotoroo kinaltada abtagçadiin too bol 60 minga bolbo gene. Madriidiin zurnaliista Sirvalijaa gegçiigi orosiin cagaantan, „gadaadiin ligioonii" kələsənçə negen kyn alasan geze todorbo. Zurnaliis tanariin eblel bol ene keregiigi mərdəkiigi erine. Korespondeentiin ygenii josoor Ovijeedo kotodo oroson zasagiin cereg bol kədəlməriçəniigi kyiten zebsegiin kyceer butacokioo juuma kebertei. Ovijeedo kotiin şadar ba mən basa kadaar, yker buugaar buudasan çimeen tasarna ygei. Kotoos zebseg barin garsan kubiskalçadiin otriaad bol esergyycezele bainn.

Kədəlməriçəniigi syrdeeze baina

VEENA, 4 (TASS). Ogtiaabriiin kubiskaliin 17 dugaar oitoi daşaramdasan kubiskalta kədəlməriçənii cuglaan ba miitingenyyd bolko magad geze aiza, veengriin zasag bol kədəlməriçənii kədəlgəənii idebkiteniigi mərdəkə jabadalaa çangadkaza baina geze Budapeeştaas medeecene „komuniis niuuca kelceen ileryylegdesen ba komuniis yimeende beledke" geke metiin gyzerdelgiin medeecelnyydiigi kuuliiin gazaruudaas taraana. Poliico bol 3 kədəlməriçədiigi kinaltada absanii tukai medeecene „Ede bol veengriin komuniis namiin kətəlbərilegçəd" geze tedeniigi toolno. Kiliin caana tarasan poliico medeecel dotoroo zaagdakani, bol tede gurbaniigi kinaltada abkiin yjede durasagdagçad bol zebsegte josoor esergyycebe gegdene. Veengeriin soninuud bol enyynii tukai juuç biçenegyi. Kinaltada abtasan goofman gegçe asuulgagdaza baika yjedee poliiciin priziidiymiin conkoor yseren garça, unaza ykebe geze poliicnuud batalna. Goofmaniigi əərəə əəriigəə alaba geze kədəlməriçənii kryyg dotoroo itegenegyi Goofmon gegçiigi mərdəzə gyiced mərtəi yre oldosongyi deerees poliicnuud bol tyyniigi alaba geze kədəlməriçəd bag caana. Kədəlməriçənii dunda yzegdesen jərə busiin megdeltei baidaltai kamta əşəə 20 şakuu kədəlməriçədiigi kinaltada ababa. Kinaltada abalga bol yrgelzelze baina.

Beerlinde baigaa SSSR-iin elçen tələələgçiin alban kaagçadiigi kinaltada abba

BEERLIN, 4 (TASS). SSSR-iin elçen tələəgçiin baidag baişangiigi erkilegçe Naidke elçen tələələgçə şofioor Findaizeen gegçed sajakan kinaltada abtaba. Edener bol kojuulan Germaaniiin erketen bəgəəd, elçen tələəlegçədə 10 garan zil dotoroo kədəlmərilzə baisan azai. Mənəə jamar şaltagaan deerees kinaltada abtasani medegdene ygei. Zarim medeenyydiin josoor dursagdagça kojor bol „ulasiigi buruuşaaka" jabadalda beledkeze baisan geze zemelegdene. Soveediin alban gazarnuudta kədəldəg yldegçe neemes sotruudniguudiigi, albanii ujalgiigi orkikiini tula poliico bol teroor jabuulkaa sanaaçalna.

Kuca

Dold

Gazar tengerii
zabsari,
Gal dələər
Turjaza,

Uula məren
Daldiigi,
Ulaan çusaa
Zailaza,

Ygeitei azalçan
Proletaariiin,
Yre zyrkejəə
Kolboson

Ogtiaabriiin
Kubiskaliin
Oin bajar
Mandaba.

Arban doloon
Nasandaa,
Azalça şiryyn
Çaraigaa,

Şine sociali
Delekein,
Şirem bulad
Orjolsoo.

Temeceliin ula
Dalbaagaar
Tere caana
Taniuulba

Kədəlməriçə
Koloonii in
Kyce zorig
Kurcadza,

Kapitəalta oron
Ojoorsoo,
Kaluun şirem
Buldiza,

Kolo gənzə
Doorosoo
Kubiskaliin
Kyrjene.

Kaşalanta b da

LOONDON, 4 (T niaas medeecesiin kotodo kindanaa ajuulta josoor alkig dozo baina. Zasa udaan cag dotor ba kotiin təmər ələskələn yk na. Zasagiin samo ger barilgiigi sanda jooniigi dakin şinee baina. Astuuri pro unaza kyiten bolbo.

Kariuucalgata tor G. BILI

Тип. изд. «Б.-М.Правды» и Унэн». Верстал и выпускал Д. ДУБДАНОВ. Корректировал Н. ЦИБЕНОВ. Упол. Бурлит